

Priporočamo Matico Hrvatsko! Članarina za Slovence znaša 4 K.

Spominska knjižica s pesmarico za mladino. V "Učiteljski tiskarni" se sedaj tiska in izde v kratkem knjižica s gornjim naslovom. Ista obsega daljši nagovor do učencev, ki zapustijo šolo in nad 100 pesmi (brez not), o katerih vem iz lastne izkušnje, deloma po sporočilu tovarišev veščakov, da so se učencem v šolski dobi najbolj omilile.

Kakor je razvidno iz naslova, je knjižica namenjena za darilce učencem in učenkam, ki izstopijo iz šole.

Kaj me je napotilo k izdaji tega dela? V prvo, ker se je ob slovesnem zaključevanju šolskega leta povsod pokazala potreba po primerni knjižici, pridnim učencem v spomin, in drugič, da bi mladina lepih pesmi, ki se jih je priučila v šoli, ne pozabila, ampak jih prepevala tudi potem, ko zapusti šolo.

O ginevanju slovenske pesmi se je pogosto pritoževalo po naših časopisih n. pr. v "Domovini", "Korošču" i. dr., in one pritožbe so mi bile tudi povod, da sem se odločil izdati to knjižico.

Naj se pa ne misli, da hoče biti to delce kako konkurenčno podjetje pesmaricam, ki se sedaj rabijo po naših šolah. Nasprotno, ker so pesmi, ki se nahajajo v "Spominski knjižici", vzete iz vseh zbirk šolskih pesmi, tako iz Nedvedovega "Slavčka", iz Majcenovih "Šolskih pesmi", iz Žirovnikovih "Narodnih pesmi za mladino" in Kosijevih "Sopkov šol. pesmi", zato imajo te pesmi za mladino vrednost le tedaj, če se je napeve taistih v šoli priučil iz onih pesmaric.

Nadejam se, da bodo cenjeni tovariši in tovarišice po svojih močeh pospeševali razširjanje "Spominske knjižice" in jo zlasti šolski voditelji priporočali krajnim šolskim svetom za obdarjevanje pridnih učencev.

Jos. Mešiček,
nadučitelj.

Politiški pregled.

* **Sklicanje dež. zborov.** "Deutsch. Volksblatt" poroča, da bodo deželni zbori sklicani dne 5. septembra, delegacije 15. septembra, državni zbor pa prve dni novembra, najbrže 3.

* **Dolgovni Avstro-Ogrske** so znašali koncem prvega polletja 5 milijard 258.934.395 kron 14 stot., dolgovni dežel in kraljestev, zastopanih v državnem zboru na Dunaju, pa 4 milijarde 584.865.209 K 15 stot., skupno torej 9 milijard 843.799.603 K 29 stot., za katere je treba plačevati na leto obresti v znesku 394.050.375 kron 19 stot. — Srečna Avstrija!

* **Permanentni slovenski svet.** Odlični ruski publicist nasvetuje v "Nar. Listih" ustanovitev permanentnega slovenskega sveta, v katerem bi vsak narod imel po enega zastopnika in je dal v ta namen na razpolaganje 100.000 rubljev.

* **Sporazumjenje med Hrvati in Madjari.** V "Független Magyarorszag" piše merodajen politik, da se s hrvaško-srbsko koalicio mora skleniti kompromis. Vse trditve, da je Rauehovo stališče utrjeno, so brez podlage, ker je ministrski predsednik dr. Wekerle prevelik diplomat, da bi si pustil gledati v svoje načrte. Vsekakor dela ministrskemu predsedniku boj proti Rauehu na Hrvaškem le veselje in Wekerle bo prav lahko našel priliko, da pusti Raueha past. Popolnoma zanesljivo je tedaj pričakovati, da se sklene kompromis ter odstopi Raueh.

* **Izgon vseučiliškega profesorja.** Iz Serajeva javljajo, da je oblastnija izgnala iz Serajeva znanega slavista in profesorja na belgrajskem vseučilišču, dr. Milana Pavlovića.

* **Obsojeni zaradi veleizdaje.** Vojaško sodišče v Banjaluki je objavilo obsodbo proti uredništvu srbskega lista "Otačbina" zaradi veleizdaje. Glavni krivci Janković iz Beograda in svečenik Prokopović sta bila obsojena prvi na devet, drugi na sedem let, šest članov odbora vsak na štiri leta, dva stavec vsak na dve leti ječe. Odgovorni urednik je bil oproščen.

* **Zaradi demonstracij proti hrvaškemu banu Rauehu** v Kninu je vlada razpustila tamošnji občinski svet. Za vladnega komisarja bo imenovan bivši deželni poslanec Srb Vujatović-Sarov. Komisariat bo trajal šest tednov do pol leta. Namestništvo se sprva ni mnogo zmenilo za demonstracije, šele ko je dobilo strog ukaz z Dunaja, je uvedlo preiskavo proti demonstrantom. Preiskavo vodi namestniški podpredsednik dvorni svetnik Tončić, kar izpričuje, da hoče dunajska vlada o dogodkih najstrožje preiskavo. V tukajšnjih političnih krogih se z vsi trdovratnostjo vzdržuje vest, da je poslanec Perić, ki je v klubu "Zveze južnih Slovanov", pisal kustosu muzeja v Kninu, Marunu, da ga v imenu jugoslovanskega kluba prosi, naj barona Raueha sprejme in mu naj bo na uslugo pri pregledovanju muzeja ter obenem poskrbi, da ne bo občinstvo demonstriralo proti banu. V koliko je ta vest resnična, ni mogoče dognati, dolžnost "Zveze južnih Slovanov" pa je, da to stvar pojasni. Vodstvo muzeja namerava kustosa Maruna zaradi njegovega uslužnega postopanja proti baronu Rauehu odpustiti iz službe.

* **88. socialni demokrat** je prišel v državni zbor. V volilnem okraju Freiwaldau-Weidenau (avstr. Šlezija) je s 4502 glasoma

zmagal socialni demokrati kandidat Müller. Prej je ta okraj zastopal agrarec.

* **Cesarske orožne vaje** se bodo vršile letos od 14. do 18. septembra na Ogrskem. Udeležilo se jih bo 100.000 mož. Stvarili se bosta 2 armadi, ki jima bosta poveljevala generalna armadna nadzornika baron Albori in Fiedler. Tudi večji konjeniški oddelki bodo letos stopili v akcijo.

* **Zakon proti alkoholnim pijačam na Angleškem.** V angleškem parlamentu imajo večino liberalci, a sedaj se vse druge stranke pričele hudo gonjo proti liberalcem, ker so ti dosegli pri vladi, da namerava v teku 14 let odpraviti na Angleškem 30.000 gostilnic in žganjarn. Izračunalo se je namreč, da se na Angleškem, kjer je 31 in pol milijona prebivalcev, proda na leto za 3 in pol milijarde kron raznih alkoholnih pijač. Delavska rodovina potroši na leto 400 kron za alkoholne pijače. Zaradi tega je začelo učene ljudi, ki gledajo dalje v bodočnost, skrbeti, da bi angleški narod mogel polagoma propasti, ker pijača mori in slabi ljudi. Proti novemu zakonu delajo vsi, ki žive od gostilnic in pripravljanja opojnih pijač, a upati je, da liberalna vlada le zmaga.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Učiteljski zbor gluhonemškega zavoda v Ljubljani 6 K; trije gospodje iz Zagorja na Notranjskem, 3 K, ker se niso mogli udeležiti jubilejskega koncerta v Postojni; g. Fran Suher, c. kr. učiteljski profesor v Ljubljani, 10 K; ljubljanski učiteljski študenti-abiturienti 7 K; skupaj 26 K; zadnjič izkazanih 2963:14 K; doslej darovanih 2989:14 K. Bog plati!

Prve dni prihodnjega tedna se bo razposlal na vsa šolska vodstva nov cenik in naročilni list šolskih tiskovin. Toliko v odgovor na razna vprašanja.

Vestnik.

Seja c. kr. dež. šol. sveta v Ljubljani. Obrabamo se naravnost do gospoda deželnega predsednika barona Schwarza z vljudnim vprašanjem: Ali so seje dež. šol. sveta javne ali tajne? — Dež. šol. svet je imel dne 21. t. m. dopoldne sejo. Že istega dne zvečer je pisal "Slovenec" o aferi nadučitelja Silvestra s Črnega vrha ter je natanko povedal, kaj se govorilo na seji in celo navedel, kako se je vršilo glasovanje. To notico je napisal član deželnega šol. sveta dr. Lampe, in sicer z žolčnim svojega sovražstva do učiteljstva. Saj ni zahteval nič manj, nego da se Silvester kratkoma odštavi, t. j. da se brez kruha vrže na cesto. Kakor se vidi, so zahteve tega katoliškega inkvizitorja jako skromne in se tudi ujemajo s poslovnanjem duhovnika. — "Slovenec" pisava nam razodeva, da niso seje dež. šol. sveta nič več tajne, saj se do zadnjega časa še ni dogodilo, da bi pisali v listih o disciplinarnih zadevah učiteljstva. Ta nov način kršenja uradne tajnosti je uvedel dr. Lampe, sovražnik učiteljstva. Če obvelja njegova, Lampetova, je s tem rečeno, da so seje dež. šol. sveta javne in ima kaj njim vsakdo pristop. Naj torej odloči sedaj gospod baron Schwarz, ali velja zakon ali Lampe. — Mimogrede omenjamo, da so notice "Slovenec"ve, tihoče se učiteljstva, ki jih prijavljajo zadnje dni, tako sirove, zlobne, škodoželjne, hujskajoče in umazane, da se gnusijo vsakemu dostojnemu človeku. Fejl "Slovenec" (Lampetovo) sovražstvo je toliko, da se bo samo ujedlo. Končno opozarjamo na poročilo o uradni konferenci v Kranju, ki ga prijavljamo na drugem mestu današnjega lista.

Nov način razpisovanja učiteljskih služb. V srečni deželni Kranjski se vrši pod novim kurzom tudi razpisovanje služb na nov način. Na primer: Za Kamno gorico in Dobravo pri Kropi je bilo razpisano mesto nadučitelja, oziroma voditelja. Oglasilo se je trije moški prosilci za Kamno gorico, dva za Dobravo. Krajna šol. sveta pa sta sklenila, naj ostanejo na teh mestih učiteljice ter sta tako zakonito veljavo razpisov postavila na glavo. Nekaj podobnega se je zgodilo v Št. Vidu pri Zatičini. Bilo je razpisano učeno mesto in oglasil se je kompetent. Kaplan Gnidovec pa je pobiral proti njemu podpise, in na podlagi te nove klerikalne metode so službo še enkrat razpisali, ne da bi proti kompetentu uvedli disciplinarne preiskave. Ali nima dež. šol. svet nobene moči več proti dr. Lampetu, ki je voditelj novega krutega nasilja in protizakonitosti?

Učiteljski dobrotniki. Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: g. dr. Jakob Kavčič, predsednik okrožnega sodišča v Rudolfovem 20 K, ker se ni mogel udeležiti banketa o priliki okrajne učiteljske konference; Notranjska posojilnica v Postojni 30 K; dobljena stava pri g. Kovaču v Loškem po-

to ku 3 K; tvrdka Gričar in Mejač v smislu gospodarskega programa 35 K. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: tov. Pavla Brezovšek iz Rovt pri Logateu; tov. Ljudmila Kobal iz Rovt pri Logateu. Bog plati!

Tovariši in tovarišice! Vsaka šola in vsaka knjižnica naj si naroči v prid učiteljskemu konviktu Adamičevno spevoigro: Slava cesarju Francu Jožefu I.! Cena 5 K.

Iz deželnega šolskega sveta kranjskega. Imenovani so: za Spodnji Zemon nadučitelj Ivan Šuligoj in Amalija Trampus; za Suhor Klotilda Kunase; za Vrabče Anton Knapp; za Tunjce Antonija Albrecht; za Komendo Sent Peter Pavla Potočnik; za Brusnice Marija Habe; za Šentursko goro France Kermelj; za Sent Peter pri Novem mestu nadučitelj France Mlakar; za Gorenji Logatec Stefanija Kokalj; za Stari trg pri Ložu Franciška Valenčič; za Valto vas Josipina Verce; za Col Ludovika Čretnik; za Žužemperk Franciška Mikec. — V pokoj sta stopila Anton Pegam v Matenji vasi in Ludovik Feticch - Frankheim, nadučitelj v Mokronogu.

Z zgradbo meščanske šole v Postojni so že pričeli. Zgradba bo do jeseni pod streho.

Petindvajsetletnico mature obhajajo letos sledeči tovariši: 1. Bartelj Matija, nadučitelj v Semiču, 2. Habe Josip meščanski učitelj na Dunaju, 3. Hribar Ludovik, meščanski učitelj na Dunaju, 4. Kutnar Ivan, nadučitelj v Žužemperku, 5. Lah Andrej, učitelj v Nevlah, 6. Petkovšek Ivan, meščan. učit. v p. v Ljubljani, 7. Razinger Anton, učitelj v Ljubljani, 8. Rozman Florjan, učitelj v Krškem, 9. Travnar Josip, učitelj v p. v Ljubljani, 10. Žirovnik Janko, nadučitelj v Št. Vidu pri Ljubljani. V ta namen se snidejo 4. avgusta ob 1. uri popoldne v gostilnici pri "Slepem Janezu" — Zapuže — Št. Vid na skupni obed. Vlaki prihajajo z gorenskega ob 11. uri 11 min. iz Ljubljane pa ob 11. 52 min. Prijatelji in tovariši dobro došli!

Ivale vredno. Tržaški magistrat je te dni razposlal vodstvom vseh svojih učnih in vzgojevalnih zavodov male domače lekarne. V lični škadi je vrsta desinfekcijskih sredstev, mazil, obvez in raznih kapljic za prvo pomoč v neugodah. Že na pokrovu škatle je kratko navodilo kako naj se uporabljajo dotična medicinska sredstva, sicer je pa dobila zraven škatle vsaka šola tudi veliko stensko tablo z navodili, kako naj se v neugodah hitro pomaga. To (italijansko) tablo je izdalo društvo "Igea". — Omenjajoč to hvalevredno uvedbo, priporočamo slovenskih občinam, naj posnemajo v tem tržaško šolsko oblast.

Učiteljstvo-turistom! Savinjska podružnica S. P. D. — katere duša sta slučajno dva naša tovariša Koehek kot predsednik in Šijanec kot tajnik — otvori dne 2. avgusta t. l., kakor čitamo v dnevnikih, na Okrešlju v Savinjskih planinah veliko planinsko stavbo "Frischauf dom", imenovano po prijatelju Slovencev in turistu dr. Frischaufu. — Kdor se namerava udeležiti lepe planinske slavnosti, naj gre takrat v Savinjske planine. — Pojasnila bodo učiteljski-turisti, učiteljice-turistinje gotovo dobile od omenjenih tovarišev — naj se le obrnejo na njiju.

Umrla je dne 22. t. m. popoldne v Ljubljani gdč. Ivanka Zorčeva, učiteljica in voditeljica v Hotiču pri Litiji. Smrt jo je rešila dolge in mučne bolezni. Pogreb je bil danes popoldne.

Maturanti c. kr. učiteljskega v Ljubljani iz l. 1883. imajo svoj sestanek dne 3. avgusta t. l. v Ljubljani. Zbirališče v hotelu "Južni kolodvor" ob 3. uri popoldne. Da bo snidenje po 25 letih tem veseljeje, naj gotovo pridejo vsi sotovariši učitelji in neučitelji. Dobro došli tudi cenjeni tovariši in tovarišice!

Okrajna učiteljska konferenca za kranjski šolski okraj je bila dne 8. t. m. v Kranju. Ob 1/2.10. uri dopoldne se je udeležilo učiteljstvo slavnostne maše v župni cerkvi. Učiteljski oket je pel Nedvedovo mašo "K Tebi srca povzdignimo", gospa Ana Pirnatova je pela z umetniškimi prednasanjem Nedvedovo "Ave Maria", tovariš K. Mahkota s svojim ljubkim in polnim baritonom pa J. Rotta "Salve Regina". Oba je na orglah mojstrski spremljal ravnatelj J. Pezdich. Konferenca se je vršila nato v gimnazijski telovadnici, ki je bila ta dan slavju primerno okrašena. Zborovanje se je udeležilo mnogo gostov: c. kr. okrajni glavar Alfonz Pirc, predsednik krajnega šol. sveta dr. Valentin Stempihar, ces. svetnik, župan Karel Šavnik, dež. poslanec Ciril Pirc, gimnazijski ravnatelj Ignacij Fajdiga, profesorja dr. Fr. Perne in Makso Pirnat ter dekan Anton Koblar z dvema duhovnikoma. Gospod Janko Janežič, c. kr. okr. solski nadzornik otvori zborovanje s presrečnim pozdravom na vse navzoče. V nadaljnjem govoru obrazloži dolžnosti, ki mu jih nalaga zakon napram šoli in učiteljstvu ter poudarja, kaj vse je dolžno učiteljstvu mladini, šoli in nadzorniku. Zaupno in ljubezljivo naj se obrača učiteljstvo do njega v vsakem slučaju! — Svojim namestnikom imenuje ravnatelja Ivana Pezdicha, ki mu da besedo kot slavnostnemu govorniku. Ta slika v izbranih

besedah življenje in plodonosno delovanje našega cesarja. Svoj govor razdeli v dva oddelka: v dobo notranjih nemirov ter voja sosednjim državam in v dobo vsestranskega napredovanja v kulturnem, gospodarskem ter političnem oziru. Konča z željo, naj živi Njega Velikanstvo o skrajnih mej človeškega življenja. Navzoči za kličejo trikratni "Slava" in zapoje stoji unisono cesarsko himno. Žal, da se govornika ni dosti razumelo; škoda za ta skozinsko izvirni spis. Predsednik predlaga v imenu zborujočega učiteljstva vdanostno izjavo ter naprosi gospoda okrajnega glavarja, naj blagovoli to vdanost sporočiti pred najvišji prestol. Gospod okrajni glavar odgovori, da sporoči rade volje to izjavo pravega patriotskega mišljenja zborovalcev na najvišje mesto, zborovanju samemu pa želi obilo uspeha. — Z vzklikom se izvolita zapisnikarjem tovariš Drago Miklitsch in tovarišica Zofija Grundnerjeva, oba iz Tržiča. — Novi gospod nadzornik poroča nato jako temeljito o pouku v posameznih ljudskoškolskih predmetih, ob čemer smo se prepričali, da je veščak na pedagoškem polju in da mu je pravi razvoj šole najvišje načelo. — K poročilu se zglesi tovariš V. Rus, ki izreka željo, da bi bil gospod nadzornik glede števila šolskih nalog nekoliko prijenljiv. Gospod nadzornik pripomni, da ne bo zahteval ob inspekciji nič nemogočega in da bo upošteval ob vsakem slučaju faktične razmere. — Tovariš Fran Luznar čita nato svoj izboren elaborat "Metodično postopanje pri oblikovanem pouku z ozirom na dejanske razmere" ter pokaže praktično, kako je treba razlagati učencem razne geometrične oblike. Pri tej priliki bodi omenjeno, da je sklenil socialni odsek kranjskega učiteljskega društva razmnožiti nadzornikov in tovariša Luznarja referat ter ju poslati vsemu učiteljstvu v okraju proti primerni odškodnini. — Vse šolske knjige ostanejo tudi v prihodnjem šolskem letu iste. — V imenu knjižničnega odseka poroča njega načelnik tov. Ivan Pezdich. Pregledovalcem računov se izvolita tovarišica Franja Jugovičeva in tovariš Fran Ivanc. — Z vzklikom se volijo v stalni odbor kakor tudi v knjižnični odsek vsi dosedanji tovariši in tovarišice. — Predsednik zaključuje konferenco s primerinimi besedami ob dveh pop. — Na gostilniškem vrtu gospe Marije Mayerjeve je bilo po konferenci skupno kosilo. Rekla se je marsikatera primerna napitnica. Tov. Lovro Perko je napil navzočemu c. kr. okr. glavarju, tovariš J. Lapajne nadzorniku, g. nadzornik kolegijalnosti med učitelstvom, tov. Luznar gospodu profesorju M. Pirnatu in njegovim gospeu soprogi, naš starosta, a še vedno mladi tovariš Miklavž Stanonik pa v humorističnih verzih mnogih tovarišim in tovarišicam, končno pa tudi dekanu. Gospod dekan je posebno udarjal v napitnici, da imajo kateheti pri pouku verouka mnogo lažje stališče kot so ga imeli poprej, ker so uspehi spričo delavnosti učiteljstva v ljudski šoli tudi v drugih predmetih od leta do leta boljši, kar vpliva indirektno jako dobro tudi na pouk v verouku, Zatrjuje, da so se razmere med duhovščino in učiteljstvom v novejšem času zdato ublažile, zagotavlja, da bo mogoče, vsaj kar se tiče vzgoje in pouka v šoli, delati obojestransko skupno, kar bo seveda le na korist mladini in po nji slovenskemu narodu ter napije delavnemu učiteljstvu v kranjskem okraju. (Da bi bilo tako, zakaj to bi bilo res krščansko, a po nazorih dr. Lampeta oznanja po shodih njegov mladi in domišljavi fant Tersekglav povsem drugi evangelij.) Med petjem nekaterih možkih zborov je le prekmalu dospela ura ločitve.

Okrajna učiteljska konferenca za ptujski okraj. Ne vem, kaj je vzrok, da letos nihče ne poroča o naši uradni skupščini v listih. Vsako leto se je še kateri zglašil, le letos se nikomur menda ne zljubi. Ker že cele tri tedne zaman čakam na kakšno poročilo, bom pa jaz poročal, četudi nekoliko pozno. — Konferenca se je vršila 1. julija v Ptujju in kakor se vidi zdaj, smo bili z njo vsi zadovoljni, g. nadzornik Dreflak in učiteljstvo. Zakaj če bi komu ne bilo kaj po volji, bi se bil gotovo že oglašil v listih. Pa brez šale: take konference še nismo imeli pod sedanjim g. nadzornikom. Prejšnja leta smo tudi pri konferenci čutili njegovo strogost, ki je delala njemu i nam neprijetnosti. Postopal ni kot naš prijatelj, svetovalec in zaščitnik, temveč samo kot strogo uradna oseba. Letos se je pa nam približal in vsi smo čutili, menda tudi on, da je mnogo bolj prijetno tako. Če je bil druga leta vedno grajan v tem oziru, zakaj bi se letos ne omenilo pohvalno? Še nekaj drugega mi je omeniti, kar je tudi dobro znamenje. Navadno se je razpravljalo in referiralo tudi nemško. Letos so pa bili vsi referati slovenski in debatiralo se je samo slovensko. Ali smo imeli pri določitvi referentov tako srečo, da smo zadeli ravno na referente, ki so imeli sestavljene slovenske elaborate, ali se je med učiteljstvom obrnilo tudi v tem oziru na boljše. Upam, da je slednje. Le naš načelnik knjižničnega odbora, ki je celo še slovenski pisatelj, je napravil tudi letos kakor po navadi nemško poročilo, kar je posebno neprijetno dirnilo, ker so bila vsa druga poročila — razen nadzornikovih seveda — slovenska. Bogue, kakšen vzrok ima. Morda vendar ne misli, da v Gradcu ne razumejo slovenski. — Konferenca je imela slavnosten značaj povodom letošnjega jubileja. G. predsednik je omenil v kratkim, a jedrnatih besedah vladarjev jubilej, ki se ga mora še posebej spominjati učiteljstvo. Saj sta šola in učiteljstvo

ravno za vlado našega cesarja postala v naši državi velevažen faktor. Zapela se je cesarska pesem in nato se je sklenilo odposlati vdanostno izjavo na pristojno mesto. — Med odmorom so sli zastopniki našega učiteljskega društva k g. nadzorniku ter so mu izrazili željo učiteljskega, da se vdanostna izjava odpošlje v slovenskem jeziku. Ravnotako naj bi se slovensko čestitalo našemu dež. nadzorniku g. Končniku povodom odlikovanja. G. Drežak je radovoljno ugodil tej želji. — Tako je prav. Vsak narod slavi v svojem jeziku svojega dobrega vladarja in zakaj bi ga ne tudi štajerski slov. učiteljstvo, četudi ima konferenca uradni značaj. — Po enournem odmoru se je prešlo na dnevni red. Nadučitelj Vauhnik je kaj zanimivo poročal, kako bi se trajno proslavil letošnji jubilej našega vladarja. Dal je marsikaj pameten in umesten nasvet, ki bi bil šoli, učiteljsstvu, v prvi vrsti pa ljudstvu in mladini v prid. Bog daj, da bi se vsaj nekaj teh nasvetov uresničili. Za njim je poročal nadučitelj Strelec o svojem prisostvovanju pouku v naravi, ki se je priredil v sosednem okraju. Upamo, da predavatelj priobči svoj referat, kar bo na vsak način dobro služilo učiteljsstvu, ker se namerava v prihodnjem šol. letu tudi pri nas uvesti ta način pouka. Prav temeljit pa je bil tudi referat nadučitelja Kaulerja o revidiranju učnih načrtov. Vsak stavek kakor izklesan! Po njegovem referatu pa se je vnela dolga in deloma časih skoraj preostara debata. Tov. predavatelj stoji na stališču, da se vzamejo v I. razredu v računstvu vse štiri operacije, a ne do dvajset, temveč samo do petnajst. Drugi so pa bili večinoma mnenja, da naj ostane številni krog do dvajset, a naj se vzame samo seštevanje in odštevanje. Ta dva nazora sta se kresala med seboj in padla je mnoga tudi ostra beseda v dolgi in vroči debati. Naposled je pri glasovanju le obveljalo, da naj ostane stari številni krog do 20, a se naj samo odšteva in prišteva. — Mislim, da se je oni ogenj že decela polegal in da nikogar več ne boli, četudi je takrat mislil, da ga je kaj opeklo. — Nato so se še vršile nekatere volitve ter se je konferenca zaključila okrog dveh popoldne. G. predsedniku se je zahvalil njegov namestnik nadučitelj Šorn v imenu učiteljskega, ki mu je letos gotovo prišla običajna zahvala bolj iz srca, kakor pa drugokrat.

Zastoj! Kdor želi zastoj! — brezplačno — slovenskih knjig, naj pošlje 1 krono za poštino in zavoj pod naslovom: F. L. a. u. r. e. n. č. a. k., učitelj v Lehenrotte, Nieder-Oesterreich.

Ali že zopet prihaja konkordatna doba? Župnik, od krajnega šolskega sveta (ne šolski ogleda), je prišel v soboto 18. julija t. l. po 1/2. uri popoldne v I. razred neke dvorazrednice, ne da bi kaj potkal ali pozdravil in velel učitelju: „Prosim, nadaljujte!“ Na začuden vprašanje učiteljevo, kaj želi in kaj išče tu, je pokazal in se skliceval na § 21. zakona z dne 8. febr. 1869., zadevajoč šolsko nadzorstvo na štajerskem. — Ta župnik je „slavnoznan“ Matija Vauptič, dušni pastir v Pod-sredi, s katerim so imeli opraviti že malone vsi slov. napredni listi; to je isti mož, ki za preganjanje dolgega časa ne najde primernejšega opravila, nego da pride svojega političnega nasprotnika v šolo dražiti; to je mož, ki je od 1. dec. l. l. pa do danes kot katehet samo v I. razredu zamudil 33 svojih ur, a niti ene ni nadomestil. Evo: jasen dokaz, kako se naša duhovščina poslužuje svojih pravic, a zanemarja svoje dolžnosti, da nam s tem nagaja in greni trdi kruh. Ali smo res brezpravni helotje?

Šolske razstave in veselice v Tomišlju dne 12. t. m. se je udeležilo toliko ljudi, starih in mladih, da je bil prostor II. razreda poln in večje število ljudi je ostalo kar na hodniku. Učiteljica Marica Žgurjeva je v presrečnih besedah pozdravila navzoče, ker so se v tako obilnem in častnem številu udeležili te slavnosti. Potem je bilo še devet točk deklaracije, petje in igra „Na senožetih“. Vse točke so bile z velikim veseljem in hrupom odobravane. Po končanem vzporedju je sledila mala pogostitev sodelujočih otrok s sadjem, pecivom in kruhom. Darovalcu g. župniku J. Knificu iskrena hvala! Kak lep vtisk je napravila razstava, se povzame iz besed, ki so jih matere enoglasno govorile: „Ne bodemo več branile, temveč še priganjale, naj delajo dekleta v šoli.“ — Vsa čast vrlima tovarišicama z Iga, gđc. Zemljanovi in Furlanovi, ki se nista ustrašili neznosne vročine, temveč prihitali v krog vsele mladine. — Res, lep in vesel dan za Tomišlje.

Ustanovni občni zbor „Gorenjskega akademičnega ferjalnega društva Vesna“ se vrši dne 2. avgusta ob polu 10. dopoldne v sokolski dvorani v Kranju. Vse one, ki so svoj pristop že prijavili, pozivljamo, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo. Namen društva, pospeševati med ljudstvom narodno samozavest, moralni čut, izobrazbo in gmetno blaginjo, ter biti tekom počitnice duševno in zabavno središče gorenjskega visokošolskega dijaštva, je pač tolik, da bo privabil v gorenjsko metropolo, če ne vseh, pa vsaj večino gorenjskih akademikov. Delavec potrebujemo, tako na narodnem, kakor na kulturnem polju se nudi akademiku največ prilike, delati v obeh smerih. Doba počitnice naj ne bo akademiku samo doba počitka, temveč tudi črna resnega dela. Vzemimo si za zgled visokošolske dijaštvo drugih narodov, katero najdemo pri vseh prireditvah, bodisi v narodno-obravnem delu, bodisi v

ljudsko izobraževalnem, v ospredju. Kar drugi lahko, moremo tudi mi! Na delo torej, dokler je čas! Vse one abituriente in akademike, ki svojega pristopa še niso javili, prosimo, da to nemudoma store na na naslov t. č. tajnika pripravljalnega odbora: abs. vet. Lovro Tepina, Stražišče pri Kranju. Za pripravljalni odbor „Gorenjskega akad. fer. društva Vesna“: Dr. J. Hacin, phil. R. Pavlič, vet. L. Tepina.

Dijaški igredi v Ljubnem na Zgor-njem štajerskem. Minuli teden so se vršili veliki dijaški igredi v Ljubnem. Popolnoči je namreč nekdo na mestnem trgu ustrelil z revolverjem. Ker so bili takrat na ulicah le štirje poljski visokošolci tamošnje rudarske akademije, jih je policija povabila v stražnico, da se legitimirajo. Takoj so zadoneli po mestu klici „Burschen heraus“ in v trenutku se je zbralo pred mestno hišo do 200 rudarskih akademikov raznih narodnosti, ki so siloma vdrli v stražnico. Policijski nadzornik pa je dal zapreti vrata in proglasil 60 visokošolcev za aretirane. Zaprti dijaki pa so jeli vse razbijati, zunaj stoji tovariši so pa naskočili vrata in okna ter jih razbili. Dasi je ukazal župan vse, ki so se legitimirali, izpustiti, so dijaki razsajali pred rotovžem do belega dne. Razgrajči se bodo zagovarjali za svojo neumnost pred sodnijo.

Učiteljska mesta. V brežiškem političnem okraju so razpisana sledeča učiteljska mesta: na trirazrednici v Kozjem, 2. pl. razr., mesto nadučitelja, na štirirazrednici v Dobjem, 2. pl. r., na trirazrednici v Prevorju, 2. pl. r., na trirazrednici v St. Vidu pri Planini, 3. pl. r., na dvorazrednici pri Sv. Antonu, 2. pl. r., na štirirazrednici v Kapelah, 3. pl. r., po eno def. ali prov. mesto učitelja; na petrazrednici v St. Petru pod Sv. gorami, 3. pl. r. dvoje def. ali prov. učiteljskih mest; na štirirazrednici v Sromljah, 2. pl. r., in na dvorazrednici v Zdolah, 3. pl. r., def. mesta učitelja. Prošnje povsod do 31. avg.

Slavni deželni šolski svet štajerski bo vsekakor podelil hrastniški nemški šoli pravico javnosti zato, ker Nemci to žele — a da bi se morda pozneje kdo ne izgovarjal, da ni bilo znano, se usojamo vsekakor opozoriti na čudovit „red“, ki je na tej šoli. Vsako uro vidiš korakati mladino celega razreda v šolo in ravno tako tudi iz šole. Videti je, da smatra sam Tanzer to šolo kot neko komedijo, brez vsake resnosti. Zdi se nam nadalje tudi, da se glede izkaznic zamud ne postopa docela korektno, a ker nimamo vanje upogleda, seveda ne moremo tega trditi. Tej šoli bo podelil seveda slavni c. kr. deželni šolski svet pravico javnosti...

Umrla je v Trbovljah gospa Josipina V o d u š k o v a, rojena Divjak, soproga tamkajšnjemu županu in c. kr. okr. šol. nadzorniku, gosp. Gust. Vodušku. Naj v m. p.!

Uradna učiteljska konferenca za okraja Gornji grad in Vransko se je vršila dne 24. junija t. l. v Mozirju v tamošnji šoli. Predsednik c. kr. okrajni šolski nadzornik G. S u p a n e k je ob 9. uri seje otvoril, pozdravljajoč učiteljsvo obeh okrajev. Prinaša tudi pozdrave uradno zadržanega predsednika okr. šol. sveta c. kr. namest. svetovaleca g. b a r o n a M ü l l e r j a. Nato poudarja, da se naj današnja konferenca vrši v duhu spozumljenja in izobrazbe, kakor so bile dosedanje konference obeh okrajev. Današnja konferenca pa je tudi nekako jubilejska. Predsednik je v izbranih besedah poudarjal učiteljsko lojalnost do vladarja ter pozval navzočnike, da zakličejo presvitemu cesarju trikratni Živio. — Odposlala so je vladarju vdanostna brzojavka, kakor tudi c. kr. dež. šol. nadzorniku gosp. K o n č n i k u čestitka k odlikovanju in c. kr. namest. svetovalecu g. baronu Müllerju povodom imenovanja. Vse tri brzojavke seveda v slovenskem jeziku. — Namestnikom je bil izbran tov. Fran K o c b e k, nadučitelj v Gornjem gradu, zapisnikarjem pa gospica H r o v a t in tov. S a t l a r, oba iz Ljubnega. Po konstituiranju navzočnikov je prečital g. nadzornik svoje poročilo, ki je bilo kaj laskavo za učiteljstvo, polno dobrotnih migljajev in pedagoških klenih zrn. Iz obsirnega nadzornikovega poročila, ki se je oziralo na opazovanja pri letošnjih inspekcijah zlasti glede elementarnega pouka, duševne in telesne vzgoje, šolskega zdravstva, varstva otrok, šolskega poseta in administrativnih šolskih razmer — povzamemo nekatere točke, ki niso samo lokalnega pomena. Začetkom se omenja, da se je učiteljstvo vobče držalo pota napredka in da sta marljivost in vztrajnost bili dobri tovarišici šolnikom obeh okrajev. — Rabi biti vedno učila. Stars in pokvarjena je nadomestiti z novimi. Šolska knjižnica se naj marljivo uporablja. Posebno dobri mladinski spisi naj se kupijo v več komadih. Prišleci naj učitelj otroka izprašuje o prečitnem. Priporočila se tudi, da učitelj večkrat kaj iz bibliotečnih knjig prečita v šoli otrokom. Memorira se naj le to, kar je praktične vrednosti za poznejše življenje. Vaditi se je v nareku mnogokrat, ravnotako so pripravljati vaje ovalnih in valovičastih črt pri lepopsju. — Ljudskošolski pouk se naslanja največ na nazornost in se naj ta uporablja pri vseh predmetih. Nazornost mora poučevanje oživiti in skozinško presiniti. Slovniki, oziroma jezikovni pouk naj bo praktičen. Otroci se morajo privaditi preprosto, naravno in ne priučeno izražati svoje misli. Pri vseh prilikah je stremeti za tem, da se otroci navadijo pravilno rabiti svojo materinščino ne

le pismeno, temveč tudi ustno. Računske šablone, ki jih v praktičnem življenju le redkokrat ali nikoli ne rabimo, so popolnoma zavreči. — Kakor nanesejo krajevne razmere in prihodnji poklic uencev, se naj pridno vadijo poljedelski, obrtni in navadni trgovski, z dekleti gospodinjški računi. Pouk o prirodoznanstvu se naj začne z zbujeanjem opazovanja in pazljivosti, biološki momenti imajo prednost pred posameznimi znaki. Sistem je le toliko gojiti, kolikor je neobhodno potrebno za pregled otroku znanih naravnih objektov. Kulturnega zemljepisa ni vaditi samo v srednjih in na višjih stopnjah, temveč tudi na nižjih. Elementarni pojmi razdelitve človeške družbe, raznoterih človeških naselbin, razloček med javnimi in privatnimi poslopi, promet ljudstva med seboj, njih pridobitveni viri, razlogi slabjšega ali močnejšega naseljevanja domačega kraja, domače dežele itd. so obravnavati. — Z veseljem je poudarjati, da so uspehi iz realij skoraj na vseh šolah dosegli veliko stopnjo. Na podlagi realij se vzgaja in izobrazuje duševna olik, patriotizem, ljubezen do dinastije, čut za dobro in lepo. Sovražniki šole! Odstranite realije iz našega delokroga, prikrajšajte učni načrt za realije — in vi ste uničili ljudsko šolo kot vzgajališče duha! Pouk iz realij je v svojem sedanjem stadiju poezija učiteljskega stanu, je dišava pouka, je merilo naših uspehov. Vzdržujte vi nosilci napredka, s krepko roko to pridobitev, ohranite nam ta biser našega šolskega zakona: potem bo, pa samo potem, naše vzgojno delovanje plodnosno vplivalo na staro in mlado, ubogo in bogato, visoko in nizko! Vsa omika in izobrazba ljudstva temelji na znanju realističnega pouka, katero znanje prehaja potom ljudske šole med narod. Čim bolj goji ta pouk, toliko večje zasluge imamo za ljudstvo, ki živi z nami in katero moramo na podlagi ljudske izomike usposobiti, da zavzema v vrsti narodov naše velike domovine častno, spoštovano vredno mesto. Čitati, pisati in računati se priučimo za silo tudi potom samoizobrazbe: razumevanje čitanega izkoriščenje te spretnosti, uporabljanje tega za življenje pa more ljudstvu dati le šolski pouk v realnih predmetih (prirodnoznanstvo, zemljepis in zgodovina). — Nato je poročal nadzornik o disciplinarnih sredstvih, o oskrbi za zanemarjeno mladino in o pisarnih izdelkih otrok. — Mi pa moramo tudi vzgajati, ne samo poučevati. Nasprotniki šole često predbacivajo to, da pre malo vzgaja. Tuintam so slučajni podivjanja npravnosti, sirovosti, brezvernosti. Ali te zakrivajo čisto drugi stanovni, kakor toliko zaničevani učiteljski stan. — Vzgojno delovanje učitelja je sedaj jako otežkočeno. Vzroki temu pa so zunaj šole, in sicer v socialnih razmerah sedanjosti. Podlaga vsaki vzgoji je rodovinska vzgoja. Ta pa je v največ slučajih pomanjkljiva, da često napačna. Podlaga rodovinske vzgoje, na kateri ima šola graditi naprej je navadno slaba. Jako umestno je nadzornikovo razpravljanje, kako povzdigniti avtoriteto učiteljskega, kako ga podpirati in vzdrževati. Žal, prostor ne dopušča o tem poročati. — Z ozirom na telesno vzgojo mladine je posebno priporočal telovadbo, mladinske igre, kopanje, šolske izlete in šolske kuhinje. Samo zdrav otrok more telesno prosperovati. Kjer še ni šolskih kuhinj, se naj ustanove sedaj kot „jubilejske šolske kuhinje“. Koučal je nadzornik svoje poročilo z opisovanjem cesarskega jubileja ter sklenil z besedami: Naše delo, naše težnje, naš trud ima cilj vzgojiti nam izročeno mladino k največji popolnosti in k značajnosti. Vse naši šolski mladini: vse naše delovanje in znanje, vso našo ljubezen, našo dobrohotnost, našo pravo patrijotiško ter pravo dinastiško prepričanje. Konferenčne teme so bile tri. I. V a ž n o s t š o l s k i h i z l e t o v. Poročevalec tov. Z o t t e r je svojo nalogo sestavil temeljito in so se sprejeli končno sledeči stavki: 1. Šolski izleti pospešujejo bistveno nazornost pouka; so torej potrebni. 2. Oni so učencem prijetna izprememba v šolskem življenju, ki utegne utrditi vez ljubezni med učiteljem in šolsko mladino. 3. Pospešujejo tudi telesno vzgojo šolske mladine. 4. Nudijo najlepšo priliko med mladino gojiti veselost. 5. Na njih učitelj spoznava individualnost posameznih učencev ter se ozira potem na njo pri pouku in vzgoji. — II. K a k o s e n a j o b l i k o s l o v j e v l j u d s k i š o l i o b r a v n a v a, d a k o r i s t i k m e t i j s t v u i n o b r t n i s t v u? Razpravljal je tov. T e r č a k. Sprejeti stavki: 1. Da pouk naj iz oblikoslovja koristiti poljedelstvu in obrti, mora predvsem biti praktičen. 2. Ta pouk naj podpira risanje, pri katerem se naj posebno ozira na merstveno razmerje, merjenje in preračunavanje. 3. Predpisana učna snov iz oblikoslovja v višjem oddelku se razdeli v dva tečaja (turnusa). — III. S e s t a v a v z o r n i h r a z r e d e b u č n e g a č a s a z a e n o r a z r e d n e d o š e s t r a z r e d n e l j u d s k e š o l e v s m i s l u § 17. i z v r š i l n e n a r e d b e k d e f i n i t i v. š o l s k e m u i n u č n e m u r e d u. K t e j t e m j e g o v o r i l g. nadzornik in se ni nobena posebna teza sprejela. Pač pa je dajal umetne migljaje, kako sestavljati pravilno urnike.

O okrajnih učit. knjižnicah sta poročala knjižničarja: za gornjegrajski okraj tov. K o c b e k, za vranski pa tov. M e g l i č. Gornjegrajska okrajna učiteljska knjižnica šteje 504 zvezkov, *) Podpišemo z obema rokama tozadevne nazore g. nadzornika. Uredn.

69 zvezčičev in 1 tabelo. Izposojenih je bilo minulo leto 37 knjig. Vranska ima 274 del v 359 zvezkih, 83 zvezčičev in 10 geometrijskih oblik. Izposodilo se je 51 knjig. Gornjegrajska je dobila za l. 1907. 41.17 K, vranska pa 38 kron. Razen knjig Slovenske šolske Matice (3 knjige) je Gornjegrajska še narasla za Lehrmittel-Magazin 1907 in Dr. Rein: Enzyklopädisches Handbuch der Pädagogik. 5 zvezek. Vranska pa je razen knjig Slovenske Matice (6 knjig in 1 zvezčič) še pridobila Hoffmann, Zeichenkunst, Fr. Rau, Die drei letzten Schuljahre, Kraus Experimentierkunde, P. Rosegejevski spisi 7 zvezkov in Ferd. Seidl Kamniške ali Savinjske planine. — V stalni konferenčni odbor, ki je obenem tudi knjižnični odbor, so se izvolili za okraj Gornjegrajski tovariši: Burdian, Kocbek, Šijanec, Wudler; za okraj Vransko pa: Farčnik, Lorber, Meglič in Zotter. V komisijo za šolske vrste so se izbrali za gornjegrajski okraj: Klemenčič, Kocbek in Praprotnik; za vranski okraj: Farčnik, Lorber in Rosenstein. Predlogi in nasveti. Stalna konferenčna odbora sta predlagala znani predlog zaradi izboljšanja učiteljskega gmetnega stanja, da naj izdela dež. šol. svet primeren plačni zakon, ki se naj obravnava in sprejeme kot vladni predlog. Soglasno sprejeto. Predsednik se je zahvalil vsem navzočnikom za živahno zanimanje in vztrajnosti, želel vsem vsele počitnice in zaključil konferenco. Oglasil se je še k besedi predsednikov namestnik tov. Kocbek, ki je izrekel nadzorniku zahvalo učiteljskega sveta.

Razgled po šolskem svetu.

Novo češke šole na Dunaju. Neki češki list poroča, da odprejo Čehi v VII. in IX. okraju na Dunaju dve privatni češki ljudski šoli. Sedaj imajo Čehi na Dunaju šole.

Zaradi Komenskega šole na Dunaju. Z Dunaja javljajo od 15. t. m.: V izredni seji občinskega sveta je bila pritožba na upravno državno sodišče proti znani naredbi naučnega ministra Marcheta odstavljena z dnevnega reda ter se občinski svet sploh ne bo več pečal s to stvarjo, ker je minister Marchet umaknil določbo, da mora izpitom na imenovani češki šoli prisostvovati tudi član mestnega šolskega sveta.

Nova madjarska šola. Madjarsko društvo „Julian“ zgradi novo šolsko poslopje v Pleternici. Šola se otvori baje že na jesen.

Tržaško šolsko vprašanje. Poslanca dvorni svetnik Ploj in dr. Rybař sta danes intervenirala pri ministrskem predsedniku baronu Becku zaradi tržaške slovenske šole. Dobila sta zadovoljivo pojašnila.

Za spodnjo realko v Fürstfeldu je že dovolilo finančno ministrstvo potrebna sredstva. Štajerski Nemci bodo imeli sedaj 5 realke, Slovenci — nobene.

Čehi kot zgled. V neki vasi na Češkem je samo nemška šola. Zato so ostali otroci čeških roditeljev doma. Okrajni šolski svet je dotične starše naznanil. Ti so izjavili, da ne puste potujčiti svojih otrok in da jih poučujejo zato doma. Zdaj je češki deželni šolski svet določil, da se smejo otroci doma učiti, morajo le koncem leta napraviti izpit v češkem jeziku.

Shod nemških učiteljev. Due 19. in 20. t. m. se je vršil v Lincu 12. občni shod zveze avstrijsko-nemških učiteljev, ki šteje okolo 20.000 učiteljev in učiteljic.

Katoliško društvo učiteljic na Bavarskem je imelo koncem lanskega leta 936 rednih, 1489 izrednih in 71 častnih članic. Čudno, da je rednih najmanj! Pa tudi značilno!

Koliko je učiteljic? Število učiteljic, ki sodelujejo pri vzgoji mladine, je dokaj naraslo. V knjigi „Zensko gibanje“ so navedene te-le številke: Avstrija 20.000, Ogrska 5.986, Švica 3.600, Angleška 68.300, Irska 7.000, Danska 1.800, Švedska 2.649, Norveška 2.354, Rusija 22.400, Francija 49.400, Italija 31.800, Portugalska 22.000, Združene države 76.348. Ako upoštevamo v omenjenih državah število učiteljev, tedaj se nam pokaže kaj zanimiva slika o razmerju med ženskimi in moškimi odgojevalci. V Avstriji ima ženski spol 28 odstotkov vseh učiteljskih oseb, v Švici 36, na Angleškem 71, na Irskem 53, na Danskem 28, na Švedskem 35, na Norveškem 69 (v mestih), 26 (na deželi), na Ruskem 36, na Francoskem 46, na Italijanskem 63, na Portugalskem 88, v Združenih državah 92, v Nemčiji 15.

Raznoterosti.

× Hrvaško gledališče ne pojde v Prago. Hrvaški listi poročajo, da zagrebško gledališče ne pojde v Prago na gostovanje. Silni stroški (okolo 5000 K samo za pot) onemogočuje baje to nakano tem bolj, ker ravnatelj „Narod. Divadla“ ni mogel prevzeti garancije za finančni uspeh.

× Nove uniforme za kavalerijo se uvedejo v Avstriji v najkrajšem času. Uniforme bodo za vse tri kategorije skoraj popolnoma slične z neznatnimi razlikami. Presrečna Avstrija!

× Umobolni bavarski kralj Oton je obolel za srčno boleznijo.